

HVV Hollandia - Sportpark Julianapark

Amsterdam, oktober 2024

Inhoudsopgave

pagina

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Proces	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Huidige situatie	5
2.1 HVV Hollandia	5
2.2 Voetbalvelden op Sportpark Julianapark	5
2.3 Veldcapaciteit Hoorn	6
2.4 Klimatologische context en watermanagement	6
2.5 Julianapark	8
3. Technische Analyse	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Veld analyse	9
3.3 Technische oplossingen	10
4. Beschouwing en advies	12
4.1 Beschouwing	12
4.2 Advies	17
Colofon	19
Bijlage 1: KVNB Capaciteitsnorm	20
Bijlage 2: Cultuurtechnisch onderzoek BAS	21

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de gemeente Hoorn stelt Sport&Ruimte de 'Sportparkennota 2035' op. Een nota over de toekomst en de benutting van sportparken bij een groeiende stad en veranderend sportgedrag. Eén van die sportparken betreft sportpark Julianapark. Gelegen aan het Markermeer vormt dit sportpark de spreekwoordelijke thuishaven voor voetbalvereniging HVV Hollandia, een kwetsbare voetbalvereniging met een topsport signatuur en een slechte (verouderde) clubaccommodatie. De voetbalvereniging heeft de gemeente verzocht het hoofdveld om te zetten van natuurgras naar kunstgras. Daarmee kan het totaal aantal velden worden teruggebracht van vier naar twee en kan er meer getraind worden. Naast HVV Hollandia zijn er nog vijf andere voetbalverenigingen actief in Hoorn. Op meerdere plekken in Hoorn is er een overcapaciteit aan voetbalvelden. HVV Hollandia heeft frequent te maken gehad met afgelastingen als het gevolg van een afgekeurd hoofdveld. Hoge waterstanden en intensieve regenval maken het ogenschijnlijk moeilijk de kwaliteit en afwatering van de natuurgras voetbalvelden goed te houden op het buitendijkse sportpark Julianapark.

Het verzoek van HVV Hollandia, de overcapaciteit aan voetbalvelden in Hoorn, de buitendijkse ligging van het sportpark Julianapark, de slechte kwaliteit van de voetbalvelden, de klimatologische veranderingen, de kwetsbaarheid van HVV Hollandia zijn allen aspecten die de vraag relevant maken of het sportpark Julianapark een toekomstbestendige plek is voor HVV Hollandia. Vormt sportpark Julianapark de aangewezen plek om te investeren voor georganiseerde sport? Of zijn er andere meer geschikte locaties voor georganiseerde sport (voetbal) in Hoorn. Het antwoord op deze vragen vormt relevante input voor de Sportparkennota 2035.

Dit rapport bevat een nadere analyse van de huidige situatie afgezet tegen de verwachte klimatologische veranderingen en waterstanden. Op basis hiervan wordt de vraag beantwoord of sportpark Julianapark vanuit klimatologisch perspectief een toekomstbestendige plek is voor sportvelden. Daarnaast wordt vanuit een breder perspectief gekeken of sportpark Julianapark een toekomstbestendige plek is voor HVV Hollandia en/of georganiseerde buitensport of dat er andere (betere) opties zijn.

1.2 Proces

Na een eerste oriënterend overleg met HVV Hollandia over de context is er nader cultuurtechnisch onderzoek gedaan naar de huidige situatie op de sportvelden in sportpark Julianapark. In afstemming met Rijkswaterstaat (RWS), het Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HHNK) en beleidsadviseurs van de gemeente Hoorn is nader onderzoek gedaan naar de huidige en in de toekomst te verwachten peilstanden in het Markermeer tegen de achtergrond van een veranderend klimaat. Hierbij is tevens gekeken naar de beleidsmatige en wettelijke kaders vanuit RWS en HHNK. In Hoorn. Vanuit een breder perspectief is gekeken naar de ruimte voor de voetbalsport in Hoorn en kenmerken en kwaliteiten van het sportpark Julianapark. De uitkomsten uit betreffende onderzoeken zijn in concept besproken met zowel de gemeente Hoorn als HVV Hollandia. Rekening houdend met input van alle partijen is de definitieve rapportage opgesteld.

1.3 Leeswijzer

De huidige situatie en de relevante ontwikkelingen worden beschreven in het tweede hoofdstuk. In het derde hoofdstuk volgt de analyse van knelpunten en worden mogelijke oplossingen aangedragen. De rapportage wordt afgesloten met een beschouwing en advies in het vierde hoofdstuk.

2. Huidige situatie

2.1 HVV Hollandia

Voetbalvereniging HVV Hollandia is een prestatieve voetbalvereniging met een regionaal verzorgingsgebied. De vereniging telt ruim 400 leden waarvan circa 290 spelende leden. Van de spelende leden komt circa 65% uit Hoorn. Op basis van de vitaliteitscriteria van de gemeente Hoorn wordt HVV Hollandia aangemerkt als een 'kwetsbare vereniging'. De kwetsbaarheid van de vereniging komt met name tot uitdrukking op financieel vlak, qua accommodatie en maatschappelijke oriëntatie. Zo is er de afgelopen seizoenen niet of nauwelijks geïnvesteerd in het onderhoud van de clubaccommodatie. Er is geen financiële buffer. De vereniging ziet wel een brede maatschappelijke rol voor zichzelf weggelegd, maar die staat die op dit moment nog veelal in dienst van de kernactiviteit van de vereniging: prestatief voetbal.

In haar eigen plan voor een toekomstig bestendige vereniging heeft HVV Hollandia grote ambities als het gaat om zowel sociaal maatschappelijke betrokkenheid als voetballen op een zo hoog mogelijk amateurniveau. De vereniging heeft een hoogwaardige jeugdopleiding met uitsluitend professionele trainers en wil binnen enkele jaren terugkeren naar de derde divisie. De afgelopen decennia heeft de club veel geïnvesteerd in de opleiding en het eerste elftal en niet in noodzakelijke onderhoud. De intentie is evenwel om een duurzaam (circulair) modern clubgebouw te realiseren voor de komende twintig tot dertig jaar. Het achterstallige onderhoud wordt momenteel door de vereniging geschat op vijftig- tot zeventigduizend euro¹. HVV Hollandia zal de komende jaren inzetten op: een kwalitatief gedegen jeugdopleiding om talenten van vijf tot negentien jaar voor te bereiden op de amateurtop of het betaalde voetbal, meiden- en vrouwenvoetbal, walking Football en zeven-tegen-zeven-competities, meer recreatieve leden, een extra kunstgrasveld ten behoeve van meer trainingsintensiteit, verduurzaming, complex multifunctioneel gebruiken, achterstallig onderhoud gebouw uitvoeren, grote sponsors aantrekken en financieel onafhankelijk worden.

2.2 Voetbalvelden op Sportpark Julianapark

Op sportpark Julianapark kan HVV Hollandia beschikken over vier voetbalvelden: a) een hoofdveld van natuurgras, b) een kunstgrasvoetbalveld, c) een Grassmaster veld en d) een tweede natuurgras voetbalveld. Het Grassmasterveld beschikt over kunststofvezels en is speciaal voor wedstrijden en trainingen gemaakt. Het kunstgras voetbalveld kan voor zowel trainingen als wedstrijden gebruikt worden. Het C en D voetbalveld voldoen qua afmeting niet aan de KNVB vereisten. De velden zijn qua lengte enkele (9) meters te kort. Ze kunnen evenwel worden ingezet voor wedstrijden in de B categorie en voor trainingen. Het A veld staat voor 2027 in de meerjarenonderhoudsplan (MJOP) om gerenoveerd te worden (€111.750), het C veld voor €200.000 in 2025 en het D veld voor €130.000 ook in 2025. Gezien de planvorming over de velden is de renovatie van de C en D veld verschoven naar 2026. Het onderhoud aan de velden vormt een eigen verantwoordelijkheid van de club. Hiervoor ontvangt zij jaarlijks een financiële vergoeding van de gemeente (circa €18.000). Recentelijk heeft de voetbalvereniging de gemeente verzocht de verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan de velden weer onder te brengen bij de gemeente.

¹ Dit vormt een eigen inschatting van de kosten voor het achterstallig onderhoud door HVV Hollandia. Op basis van een bouwkundige inspectie komt de gemeente Hoorn tot een hogere kostenraming van circa €175.000 in het eerste jaar.

2.2.1 Veldcapaciteit Hollandia

In seizoen 23/24 nam HVV Hollandia met 22 teams deel aan de KNVB competitie: 5 seniorenteams, 17 jeugdteams, geen damesteams, geen G-teams. Op basis van de KNVB capaciteitsnorm dient de club te kunnen beschikken over 2 wedstrijdelden en 1 trainingsveld (zie ook bijlage 1). Indien rekening wordt gehouden met de verhoogde trainingsintensiteit van HVV Hollandia kan 1,5 trainingsveld wenselijk zijn. Met de huidige veldconfiguratie wordt daar in ruime mate aan voldaan.

2.3 Veldcapaciteit Hoorn

In Hoorn zijn 6 voetbalverenigingen actief op 23 voetbalvelden. Op basis van de KNVB-capaciteitsnorm en het aantal en soort teams is in onderstaande tabel de benodigde veldcapaciteit afgezet tegen het aantal beschikbare velden.

Voetbal analyse Hoorn seizoen 23/24								
sportpark	vereniging	Capaciteit			Aanwezig			
		teams	Za	Zo	training	totaal	kunstgras	natuurgras
1 † Krijt	West Friezen	67	3,5(4)	2,4(3)	3	3	3	0
2 Fruittuinen	Blokkers	40	3,8(4)	0,7(1)	2,5	6	3	3
3 Wilhelminapark	Always Forward	81	6	2,3(3)	4	4	4	0
4 Julianapark	Hollandia	22	1,5(2)	0,4(1)	1	4	1	3
5 Middelweg	Zwaluwen	15	1,6(2)	0	1	4	1	3
6 Risdam Noord	HSV Sport	15	0,9(1)	0,4(1)	1	2	1	1
		240				23		

tabel 1: Voetbal analyse Hoorn

Uit de specificatie blijkt dat er op drie sportparken een overcapaciteit is aan voetbalvelden. Naast HVV Hollandia op sportpark Julianapark (2 velden over) is er overcapaciteit bij Blokkers op sportpark Fruittuinen (2 velden over) en bij Zwaluwen op sportpark Middelweg (2 velden over). Bij Always Forward op sportpark Wilhelminapark is er in formele zin een tekort aan voetbalvelden (2 velden te kort). Overall is er overcapaciteit aan voetbalvelden in Hoorn die zich manifesteert op sportparken Middelweg, Fruittuinen en Julianapark. Op deze sportparken zijn er bovendien (evenals op sportpark Risdam Noord) nog verschillende natuurgrasvelden aanwezig. Bij de omschakeling naar kunstgras geeft dit extra potentieel aan voetbalcapaciteit, met name trainingscapaciteit.

2.4 Klimatologische context en watermanagement

2.4.1. Waterstanden en peilbesluiten

Het A veld van Hollandia ligt op circa + 90 tot 100 cm (tonrondte) boven NAP, de hoofdleiding van de drainage ligt op ca. -10 cm NAP en de veld drainage ligt op ca. + 20 cm boven NAP. Het zomerpeil in het Markermeer ligt gemiddeld 20 cm onder NAP en in de winter 40 cm onder NAP. Gemiddeld genomen geeft dit een marge van 40 cm in de zomer en 60 cm in de winter tussen drainage en Markermeer. De marge met de afvoerleiding van drainage is kleiner. Zo lang de drainage hoger ligt dat het peil in het Markermeer zal er altijd sprake zijn van waterafvoer.

Afgelopen winter (2023/2024) liep het peil in het Markermeer door een combinatie van veel neerslag, een hoge aanvoer vanuit de rivieren en regio's en beperkte spui mogelijkheden, hoog op. Begin januari '24 bereikte het Markemeer een waterpeil van 45 cm boven NAP. Dit is zeer uitzonderlijk. Als gevolg van de klimatologische omstandigheden kunnen hoge waterstanden in algemene zin zich vaker voor gaan doen. De praktische consequentie is dat in voorkomende gevallen het peil in het

Markermeer gelijk of hoger komt te staan dan de drainage van het A veld van HVV Hollandia. Op dat moment zal er geen sprake meer zijn van waterafvoer, maar van toevoer. De drainage zal zich vullen met water. Wanneer dit van korte duur is, hoeft dat geen probleem te vormen. Zodra het peil zakt, wordt het water weer afgevoerd. Bij zeer extreme waterpeilen zoals in de winter van 23/24 kan water op het veld alleen voorkomen worden met een onderbemaling, met een pomp wordt het overtollige water actief afgevoerd.

Sinds 2018 is het huidige peilbesluit van kracht. Het besluit bepaalt het gemiddelde winterpeil in het IJsselmeer en het Markermeer. Hierbij is tevens een flexibel zomerpeil vastgesteld (20-30 cm). Na 2050 kan het gemiddelde winterpeil in het Markermeer maximaal 30 centimeter meestijgen met de zeespiegel, om zo nodig te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Hiermee krijgen het Markermeer en IJsselmeer een grotere zoetwater buffer capaciteit. Hierbij vormt het een optie voor Rijkswaterstaat om de bandbreedte van het flexibel waterpeil in het IJsselmeer en Markermeer na 2050 te vergroten naar maximaal 50 centimeter. Een eventuele stijging wordt geleidelijk ingevoerd. Gelet op de huidige zomer en winterpeilen behoeft dat geen probleem te zijn. Echter als daarmee ook de extremen gaan stijgen wordt onderbemaling in de toekomst noodzakelijk.

2.4.2. Deltaprogramma

Onderzoek van het Deltaprogramma Zoetwater uit 2020 laat zien dat de voorziene buffercapaciteit mogelijk niet meer volstaat. Op basis van het klimaatscenario Stoom2050 zou de buffercapaciteit de komende jaren verder vergroot moet worden. Dit betekent dat nu al rekening moet worden gehouden met een stijging van het peil. In 2026 wordt het Deltaprogramma geactualiseerd. Mogelijk volgt hieruit een bijstelling van het peil, eerder dan 2050, om de buffercapaciteit verder te versterken.

2.4.3. Waterveiligheid en overstroming

Vanuit het oogpunt van waterveiligheid wordt uitgegaan van een 'basis beschermingsniveau'. In de periode 2015-2023 is veel vooruitgang geboekt qua waterveiligheid. De veiligheidsdoelen zijn vertaald naar normen voor de primaire waterkeringen: de dijken, duinen, dammen en stormvloedkeringen die ons land beschermen tegen overstromingen vanuit o.a. de grote meren. Recentelijk kreeg Hoorn te maken met serieuze dreiging van overstroming. Naar verwachting zal, mede door de uitvoering van het Deltaprogramma Waterveiligheid, het risico op overstroming van Sportpark Julianapark of andere delen van Hoorn, ondanks de klimaatveranderingen niet wijzigen.

2.4.4 Beheergrenzen en vergunningen

Sportpark Julianapark is een buitendijks gebied dat valt binnen de beheergrenzen van Rijkswaterstaat (RWS). Een watervergunning is nodig om wijzigingen in het park aan te kunnen brengen. Hiervoor heeft sportpark Julianapark de status 'Ja, mits kleinschalig en voorzien van klimaat adaptieve maatregelen'. Dit is als zodanig vastgelegd in haar beleid 'Bodem en water sturend' met daarin een afwegingskader voor gebiedsontwikkeling.

Vanuit Rijkswaterstaat worden geen problemen voorzien voor de aanleg van een kunstgras voetbalveld op sportpark Julianapark, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a) Het speelveld mag niet worden opgehoogd. Dit is strijdig met 'Bodem en water sturend'. Door verhogingen aan te brengen, worden droge plekken gerealiseerd

in het buitendijkse gebied, waar juist klimaat compenserende maatregelen gewenst zijn.

- b) Geen infill of natuurlijke infill. RWS is alert op risico van uitspoeling. Bij een mogelijke overstroming van het sportpark Julianapark kan de infill het Markermeer instromen. Dit wil RWS te allen tijde voorkomen. Dit kan worden voorkomen door gebruik te maken van non-infill kunstgrasvelden. Deze zijn echter door de KNVB nog niet goed gekeurd voor het spelen van selectiewedstrijden zoals Hollandia die speelt op haar A veld. Een natuurlijke infill of mineraal zand vormt echter een goed alternatief. Die zijn goedgekeurd door de KNVB en daarmee kan tegemoet worden gekomen aan de vereisten van Rijkswaterstaat.

Op locatie bevindt zich een voorlandkering, wat betekent dat er ook een vergunning aangevraagd moet worden bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HHNK). HHNK voorziet hier geen problemen. Evenmin hoeft er watercompensatie gerealiseerd te worden indien er een kunstgrasveld wordt gerealiseerd (wordt ten dele gerekend als verharding), omdat de sportvelden buitendijks liggen, binnen het Markermeer-peilgebied.

2.5 Julianapark

Het Julianapark is een stadspark op een A-locatie aan het Markermeer. Met het recreatiegebied Schellinkhousterdijk, het Schelpenstrandje, openbare toiletten en een hertenkamp vormt het park een groene recreatieve zone langs het Markermeer. Het heeft diverse lommerrijke wandelpaden die het park doorkruisen.

Het Julianapark heeft altijd een sportieve verbintenis gehad. Reeds in de negentiende eeuw waren er meerdere scherpshuttersverenigingen actief op het park. De schietberg vormt nog een 'erfenis' uit deze tijd. Deze heuvel is nu voorzien van een lange glijbaan. Begin jaren dertig in de vorige eeuw werd het ingericht als sportterrein, waarna in 1950 voetbalvereniging Hollandia zich er vestigde. Naast de voetbalvereniging is er ook een scoutingvereniging, een watersportvereniging en de brandweerkazerne. Momenteel (2024) wordt er een nieuwe skatebaan gerealiseerd.

De iconische ligging aan het water en de prettige parksfeer maken Julianapark tot een geliefde plek voor de ongeorganiseerde sporters. Met de centraal gelegen parkeerplaats is het park goed bereikbaar. Jaarrond wordt het park gebruikt voor o.a. hardlopen, en bootcampen. Verschillende sportclubjes verzorgen trainingen in het park. Ook zijn er veel wandelaars. Behalve omwonenden die er hun hond uitlaten is het Julianapark ook onderdeel van diverse wandelroutes. Het uitzicht op het Markermeer, de haven en de historische binnenstad maken het een populaire recreatieplek.

Deze unieke ligging legitimeert de vraag of voetbalvelden wel de juiste invulling is voor deze prachtige locatie. Door een schaarste aan ruimte staan ook parken en recreatiegebieden onder druk. Als er elders nog voldoende voetbalruimte is, kan deze locatie ook een meer sportief/recreatief karakter krijgen welke inspeelt op de toenemende behoefte van ongeorganiseerd spelen en meer recreatief bewegen. In plaats van een muur vol graffiti kan er op deze plek ook een mooi paviljoen komen die een verbinding maakt met het park en haar bezoekers. Die als verzamelpunt dient voor bootcampclubs en die toiletbezoek en een 'derde helft' faciliteert. De velden kunnen worden ingeplant als park met ruimte voor (on)georganiseerde sport zoals bijvoorbeeld bootcamp, suppen, calisthenics, hardlopen, wandelen en spelen. Met dergelijke functies wordt het sportief / recreatieve karakter van het Julianapark vergroot voor alle inwoners van Hoorn en omstreken.

3. Technische Analyse

3.1 Inleiding

Een deel van onderzoeksvragen zijn van technische aard, namelijk:

1. Zijn de problemen met het voetbalvelden op sportpark Julianapark het gevolg van hoge waterpeilen en veranderende klimatologische omstandigheden?
2. Zo ja, is een technische oplossing mogelijk?
3. Zo nee, wat vormt de oorzaak voor de slechte veldkwaliteit en hoe kan die worden verholpen?

In juli is er cultuurtechnisch onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit en onderhoud van de sportvelden op sportpark Julianapark om voorgaande vragen te kunnen beantwoorden. De resultaten van dit onderzoek komen aan bod in dit hoofdstuk, evenals (de kosten voor) enkele technische oplossingen.

3.2 Veld analyse

Het cultuurtechnische onderzoek leverde de volgende resultaten op over de kwaliteit van de sportvelden op sportpark Julianapark mede in relatie tot het peil in het Markermeer.

3.2.1. Natuurgras hoofdveld Hollandia

Op het hoofdveld is de toplaag zeer sterk verdicht, door mogelijk verkeerde granulaire samenstelling van de grond en verkeerd uitgevoerd, zeer matig onderhoud. Er wordt zeer weinig belucht en vooral veel gerold en beregend. Op meerdere locaties zijn storende lagen aangetroffen, waardoor water blijft hangen in de toplaag en beworteling stopt. In de toplaag zijn roestvlekken aangetroffen wat duidt op fluctuerende waterstanden. De zeer slechte graszode met veel vilt en grote aanwezigheid van straat- en struisgras zorgt voornamelijk voor een zeer slechte waterhuishouding.

3.2.2. Kunstgrasveld

Het bestaande kunstgrasveld is in 2020 gerenoveerd en voorzien van een nieuwe kunstgras mat met kurk infill. Er is zeer lichte slijtage zichtbaar in de doelgebieden maar het veld verkeerd in goede staat.

3.2.2. Grassmasterveld

Het Grassmasterveld C heeft een kunststofvezel die het geschikt maakt voor zowel trainingen als wedstrijden. Het veld is echter slecht onderhouden waardoor op de kunststofvezel een pakket van grond en graszode is ontstaan van ca. 3-5 cm. De werking van het Grassmaster wordt hiermee tenietgedaan en de ontwatering verslechterd. Goed onderhoud is van cruciaal belang voor Grassmaster velden. Er wordt weinig gebruik gemaakt van het veld, het voorste doelgebied is beperkt kaal gespeeld en het achterste doelgebied heeft een nog vrijwel gesloten graszode.

3.2.3. Natuurgrasveld

Het veld wordt niet of nauwelijks gebruikt. Dit is te herleiden aan de doelgebieden die aan het einde van het seizoen nog geheel gesloten grasbestand hebben. Het grasbestand bestaat voor veld is matig vlak. Het veld is zeer schraal van opbouw en kan beperkt worden gebruikt voor trainingen

3.2.4. Peilen

De as van het A veld van Hollandia ligt op circa + 100 cm boven NAP met een tonrondte van 15 cm. De drainage in het veld ligt circa 70 cm onder maaiveld (circa + 20 cm NAP). Dat is vrij diep. Onder normale omstandigheden wordt een zomerpeil van -0,20 cm NAP aangehouden, een winterpeil van -0,40 cm NAP. Dit gemiddeld genomen een marge van 40 cm in de zomer en 60 cm in de winter tussen drainage en Markermeer. De afvoerleiding van de drainage ligt met circa -10 cm NAP nog dieper. Deze zal bij hogere waterstanden vol lopen. Echter, zolang de drainage in het veld hoger ligt dan het waterpeil zal deze water blijven afvoeren.

Als gevolg van extreme neerslag en aanvoer vanuit de rivieren is het waterpeil in de winter van 2024 korte tijd tot extreme hoogte gestegen. Kortstondig tikte het Markermeer een peil van +45 cm NAP aan. Wanneer het waterpeil in de watergang (Markermeer) extreem stijgt, zal door de druk het water via de hoofdleiding ook in de drainage van het veld stijgen. Gelet op de hoogte ligging van het veld (+ 100 cm NAP) zal deze nooit tot maaiveld stijgen. De afvoer van het water door de drainage zal dan echter wel (tijdelijk) stagneren. Alleen met geforceerde waterafvoer, waarbij doormiddel van een pomp drainagewater wordt afgevoerd, kan dit worden voorkomen.

3.2.5 Conclusies cultuurtechnisch onderzoek

1. Het onderhoud van het hoofdveld is zeer matig en veroorzaakt de grootste wateroverlast:
 - a. Een vilt laag houdt water vast en zorgt voor slechte ontwatering;
 - b. De verdichte toplaag met storende lagen zorgt voor breukvlakken en stagnatie van de ontwatering;
 - c. Vervuilde drainage vertraagd de waterafvoer.
2. De drainage kan onder normale omstandigheden tot een waterpeil van circa + 20 tot 25 cm NAP water afvoeren.
3. De relatief diepe ligging van de drainage zorgt bij extreme waterstanden voor problemen.
4. Om ook tijdens extreme waterstanden met waterstanden boven de +30 cm NAP voldoende waterafvoer te realiseren is geforceerde afvoer noodzakelijk.
5. De hoogteligging van het veld op +100 cm NAP is ruim voldoende om een goed natuurgrasveld te realiseren en te behouden met de huidige waterpeilen en mogelijke verhoging van de reguliere waterpeilen.

Voor het volledige cultuurtechnische onderzoek wordt verwezen naar bijlage 2.

3.3 Technische oplossingen

Voor structureel goede sportvelden op sportpark Julianapark zijn er twee technische oplossingen: 1) renovatie en goed onderhoud en 2) verruimen marge tussen drainage en peil Markermeer.

3.3.1. Veldrenovatie en goed onderhoud

Het hoofdveld (A) van HVV Hollandia dient gerenoveerd te worden. De ingeklonken toplaag dient verbeterd te worden door toevoegen van zand en compost en daarna opnieuw ingezaaid. Er dient structureel en planmatig onderhoud uitgevoerd te worden. Hierbij dient aandacht te worden besteed aan regelmatig verticuteren, beluchten en verzanden. De kosten voor renovatie van het hoofdveld worden geraamd op €107.000 (excl. BTW), de kosten voor jaarlijks goed onderhoud op circa €11.000. Dit vormt tevens een goede

gelegenheid om de veldverlichting te vervangen door led verlichting² (€85.000). Indien het hoofdveld wordt uitgevoerd in kunstgras in plaats van natuurgras worden de kosten geraamd op €645.000 (exclusief BTW). De jaarlijkse kosten voor goed onderhoud van een kunstgrasveld worden geraamd op €9.000 (exclusief BTW).

Ook de velden C (Grassmaster) en D (natuurgras) dienen gerenoveerd te worden. De kosten voor renovatie van het Grassmasterveld en het natuurgras veld wordt geraamd op €50.000, = (exclusief BTW) per stuk. De kosten voor goed onderhoud aan deze velden wordt eveneens geraamd op €11.000, = (exclusief BTW) per veld. Het Grassmasterveld wordt gebruikt voor wedstrijden en trainingen. Dit maakt ook ledverlichting wenselijk (€85.000).

De aangedragen oplossingen zijn afhankelijk van de toekomstige veldconfiguratie. Is het wenselijk dan wel noodzakelijk dat HVV Hollandia de beschikking blijft houden over vier voetbalvelden? Meer hierover bij het onderdeel beschouwing.

Kostenspecificatie

1. Renovatie hoofdveld natuurgras	€ 107.000
2. Hoofdveld kunstgras	€ 645.000
3. Led veldverlichting	€ 85.000
4. Renovatie natuurgras voetbalveld D	€ 50.000
5. Renovatie Grassmaster voetbalveld C	€ 50.000
6. Geforceerde drainage	€ 15.000
7. Jaarlijks onderhoud kunstgrasveld	€ 9.000
8. Jaarlijks onderhoud natuurgras en Grassmasterveld	€ 11.000

3.3.2 Verruimen marge drainage – peil Markermeer

In de huidige situatie bestaat er een marge van 40 tot 60 cm tussen de drainage van het hoofdveld (A) met respectievelijk het zomer en winterpeil in het Markermeer. De drainage van het hoofdveld ligt op circa 70 cm onder het maaiveld. Dat is vrij diep. Bij een natuurgras voetbalveld kan de drainage ook op circa 55 cm onder maaiveld gelegd worden. Dit geeft een extra 15 cm marge met het peil in Markermeer. Die wordt dan 55 (zomer) tot 75 cm (winter) met het peil in het Markermeer. De verhoging van drainage kan meegenomen worden bij de renovatie van het veld en leidt niet tot extra investeringen. Wanneer er zich extreme omstandigheden voordoen zoals afgelopen winter ligt de drainage onder Markermeer peil. Om ook extreme waterstanden 'het hoofd te kunnen bieden' kan een actieve waterafvoer met een pomp worden gerealiseerd. Hierdoor wordt het mogelijk om de drainage actief leeg te pompen en het water af te voeren. Dit wordt ook wel aangeduid als geforceerde drainage. De meerkosten voor actieve drainage worden geraamd op €15.000 (exclusief BTW).

De aanleg van een kunstgrasveld op het hoofdveld in plaats van een natuurgrasveld levert qua waterhuishouding aanvullende voordelen op. Bij een kunstgrasveld kan de drainage op 40 cm onder maaiveld worden gelegd. Dit levert t.o.v. natuurgras een extra 15 cm marge met het peil in Markermeer op.

Door de cultuurtechnische opbouw van het kunstgrasveld vormt het bovendien geen probleem als het peil in het Markermeer ook voor langere tijd hoger staat dan de drainage. Dit zal niet direct leiden tot water op het kunstgrasveld. Ook hier kan als zekerheid een geforceerde ontwatering worden gerealiseerd.

² De veldverlichting is eigendom van HVV Hollandia.

4. Beschouwing en advies

4.1 Beschouwing

Op basis van het cultuurtechnische onderzoek kan geconcludeerd worden dat de slechte veldkwaliteit op sportpark Julianapark niet het gevolg is van hoge waterstanden en/of veranderende klimatologische omstandigheden, maar van slecht onderhoud (een verenigingsverantwoordelijkheid). Ook wanneer het peil in het Markermeer tot extreme hoogte stijgt of wanneer in de toekomst het peil beleidsmatig wordt verhoogd, hoeft dit niet tot problemen te leiden op de sportvelden van sportpark Julianapark.

Dat het cultuurtechnisch mogelijk is om goede sportvelden te realiseren op sportpark Julianapark, maakt het sportpark niet automatisch ook een toekomstbestendige plek voor HVV Hollandia. Blijkens de gemeentelijke vitaliteitsscans is de vereniging al geruimere tijd een financieel zwakke vereniging met een slechte clubaccommodatie en een beperkte sociaal maatschappelijke rol. Enkele goede sportvelden brengen daar op zich geen verandering in.

De ambities van HVV Hollandia zoals verwoord in hun eigen plan voor 'een toekomstbestendige vereniging' zijn groot en strekken zich uit van prestatievoetbal tot sociaal maatschappelijke betrokkenheid en een duurzame accommodatie. De afgelopen jaren heeft de vereniging de eigen ambities niet gerealiseerd t.a.v. financiën, accommodatie en maatschappelijke betrokkenheid. Qua organisatie is HVV Hollandia geen kwetsbare vereniging, maar de aandacht ging uit naar de opleiding en het eerste elftal en niet in het noodzakelijk onderhoud. Het vergt bestuurlijke focus om de aandacht te verbreden: naast prestatievoetbal ook een goede accommodatie, financiën op orde en een maatschappelijke oriëntatie. Heeft het huidige bestuur van HVV Hollandia die daadkracht?

Op de schaalgrootte van Hoorn is er vandaag de dag een overcapaciteit aan sportvelden. Op de sportparken Middelweg, Julianapark en Fruittuinen is er overcapaciteit. Dit maakt praktisch gezien de overgang van HVV Hollandia naar een ander sportpark mogelijk. Hierdoor kan bestaande voetbalcapaciteit beter worden benut en kan sportpark Julianapark een ander sportieve bestemming krijgen. Met de groei van de stad zal de vraag naar buitensportruimte niet afnemen. De overgang van HVV Hollandia naar een ander sportpark kan ook voor de vereniging nieuw perspectief brengen ten aanzien van de clubaccommodatie, mogelijkheden voor samenwerking en verruiming van haar maatschappelijke rol.

Om deze reden wordt een drietal mogelijkheden beschouwd.

1. Sportpark Julianapark
2. Sportpark Middelweg
3. Sportpark Fruittuinen

4.1.1. Sportpark Julianapark

Het is goed mogelijk om een toekomstbestendige sportplek te realiseren op het buitendijkse sportpark Julianapark. Maar welke veldconfiguratie is voor HVV Hollandia toekomstbestendig? Rekening houdend met de verhoogde trainingsintensiteit van HVV Hollandia kan de vereniging uit met: a) twee kunstgrasvelden of b) één kunstgrasveld en twee natuurgrasvelden. Dit vormen tevens de twee opties die HVV Hollandia zelf als scenario voor de toekomst ziet.

4.1.1a. Twee kunstgrasvelden

In dit scenario kan het hoofdveld worden uitgevoerd als kunstgras, wordt het andere kunstgrasveld behouden en kan de ruimte van de andere twee voetbalvelden een andere sportieve bestemming krijgen (zie ook afbeelding). Met twee kunstgrasvelden is er voldoende wedstrijdcapaciteit en een kleine overcapaciteit voor trainingen. De kunstgrasvelden kunnen voor zowel wedstrijden als trainingen gebruikt worden. De uitvoering als kunstgras (met een geforceerde drainage) is bovendien het meest klimaat robuust. Met twee wedstrijdvelden is er echter beperkte mogelijkheid tot groei. HVV Hollandia neemt momenteel met 22 teams deel aan de competitie. Bij een groeiend aantal teams in de toekomst zal voor wedstrijden mogelijk incidenteel dienen te worden uitgeweken naar een andere locatie in Hoorn, bijvoorbeeld sportpark Middelweg of Fruittuinen. Dit wordt ook door HVV Hollandia benoemd als optie in haar eigen voorstellen. In de praktijk wordt door HVV Hollandia bij gelegenheid reeds gebruik gemaakt van de velden op sportpark Middelweg (bij voetbalvereniging Zwaluwen).

Afbeelding 1: HVV Hollandia op sportpark Julianapark met twee kunstgrasvelden

4.1.1b. één kunstgrasveld en twee natuurgrasvelden

In dit scenario wordt het hoofdveld als natuurgrasveld gerenoveerd en voorzien van geforceerde drainage, blijft het huidige kunstgrasveld behouden en wordt er parallel aan het kunstgrasveld een natuurgrasveld gerealiseerd. Een van de twee incurante voetbalvelden wordt een 'kwartslag gedraaid'. Hierdoor ontstaan er drie volwaardige velden, twee van natuurgras en één van kunstgras (zie ook afbeelding). Ook in dit scenario kan circa één veld een andere sportieve bestemming krijgen. Met drie wedstrijdvelden is er overcapaciteit voor HVV Hollandia. Dat biedt evenwel ruimte voor toekomstige groei. Met één trainingsveld wordt voldaan aan de feitelijke trainingsbehoefte volgens de KNVB-capaciteitsnorm, maar wordt geen rekening gehouden met de verhoogde trainingsintensiteit van HVV Hollandia. De overcapaciteit aan wedstrijdvelden kan evenwel ook ingezet worden voor trainingen.

Afbeelding 2: HVV Hollandia op sportpark Julianapark met 3 sportvelden

De beide sportpark Julianapark scenario's brengen geen ander perspectief voor HVV Hollandia qua maatschappelijke oriëntatie, financiën of clubaccommodatie. Goede velden 'alleen' maakt van HVV Hollandia nog geen vitale vereniging. De clubaccommodatie van HVV Hollandia is slecht onderhouden, evenals de tribune. Er is achterstallig onderhoud en de accommodatie is niet duurzaam. De hiervoor benodigde financiële middelen staan echter op gespannen voet met de mindere financiële positie van de vereniging. Naar eigen zeggen heeft de vereniging de afgelopen decennia veel geïnvesteerd in de opleiding en het eerste elftal en is het noodzakelijke onderhoud verwaarloosd. De intenties van de club zijn goed en de ambities zijn hoog, zowel in sportief opzicht als ten aanzien van de accommodatie en haar maatschappelijke rol. Het blijft echter de vraag of deze komende jaren wél gerealiseerd gaan worden. Een andere bezwarende omstandigheid is de huidige slechte kwaliteit van het hoofdveld. Deze is te wijten aan slecht onderhoud door HVV Hollandia. De vereniging is afgelopen jaren hiervoor verantwoordelijk geweest. Om het hoofdveld weer op orde te krijgen, dient het gerenoveerd te worden. Deze renovatie was nog niet voorzien en leidt om die reden tot extra kosten als gevolg van het nalatige onderhoud door HVV Hollandia. Dit vormt een bespreekpunt tussen gemeente en HVV Hollandia. Hierbij wordt opgemerkt dat HVV Hollandia voor het veldonderhoud in afgelopen jaren wel een financiële bijdrage van de gemeente heeft ontvangen. Deze jaarlijkse bijdrage bedroeg circa €18.000.

4.1.2. Middelweg

Sportpark Middelweg vormt de thuishaven van voetbalvereniging Zwaluwen. Het sportpark beschikt over vier voetbalvelden, een handbalveld en een sporthal. Het afgelopen seizoen (23/24) nam Zwaluwen met 15 teams deel aan de competitie. Op basis van de KNVB-capaciteitsnorm kan de vereniging af met één kunstgrasveld en één natuurgrasveld. Ruimtelijk gezien biedt dit mogelijkheid tot inpassing van HVV Hollandia op sportpark Middelweg.

Afbeelding 3: Sportpark Middelweg

Komende jaren worden in de direct omgeving van sportpark Middelweg veel nieuwe woningen gerealiseerd. Er bestaan concrete plannen voor circa 1.500 nieuwe woningen met mogelijk nog ruim 2.000 'in de pen'. Hiermee zal ook de vraag naar ruimte voor buitensport in dit deel van de stad toenemen. Hieruit mag worden verondersteld dat ook de vraag naar voetballen in de Grote Waal zal toenemen.

Op sportpark Middelweg is voetbalvereniging Zwaluwen actief. Op basis van de gemeentelijke vitaliteitscriteria wordt Zwaluwen aangemerkt als een kwetsbare vereniging. De clubaccommodatie verkeert niet in goede staat. Er is een beperkte maatschappelijke oriëntatie en organisatiekracht. Hiertoe werkt Zwaluwen aan verbeterplannen.

Momenteel vormt sportpark Middelweg in voorkomende gevallen reeds een uitvalsbasis voor HVV Hollandia. De clubaccommodatie van Zwaluwen verkeert evenals die van Hollandia niet in goede staat. Mogelijkerwijs biedt dit mogelijkheden voor nieuwe gezamenlijke huisvesting waarbij kosten kunnen worden gedeeld. Hierbij hoeft nog geen sprake te zijn van een fusie zoals enkele jaren geleden, maar een samenwerking kan wel in het voordeel van beide verenigingen uitwerken. Evenwel dient opgemerkt te worden dat het samenbrengen van twee kwetsbare voetbalverenigingen op één sportpark niet automatisch leidt tot twee vitale voetbalverenigingen. Dit vergt een gerichte en structurele aanpak en mogelijk samenwerking van beide verenigingen.

4.1.3. Fruittuinen

Sportpark Fruittuinen vormt de thuishaven van voetbalvereniging Blokkers. Het sportpark beschikt over zes voetbalvelden, waarvan er één door de West Frisian Outlawz (American Football) wordt gebruikt. Het afgelopen seizoen (23/24) nam Blokkers met 40 teams deel aan de competitie. Op basis van de KNVB-capaciteitsnorm kan de vereniging af met drie kunstgrasvelden en één natuurgrasveld. Ruimtelijk gezien biedt dit mogelijkheid tot

inpassing van HVV Hollandia op dit sportpark. Voor de American Football club dient dan wel een alternatieve locatie gevonden te worden.

Naar gemeentelijke maatstaven is voetbalvereniging Blokkers een vitale vereniging met veel organisatiekracht, een maatschappelijke oriëntatie en een goede accommodatie. De clubaccommodatie is echter niet zondermeer geschikt voor dubbelgebruik met HVV Hollandia. Het aantal kleedkamers (22) is gerelateerd aan het aantal sportvelden (6) en volstaat. Het dubbelgebruik van kantine zal echter niet met enthousiasme ontvangen worden en op veel praktische bezwaren stuiten. Blokkers beschikt over een goede accommodatie waardoor er geen aanleiding is voor nieuwbouw of verbouw. De eventuele realisatie van een tweede kantine/clubaccommodatie door Hollandia zal in ruimtelijk opzicht een uitdaging vormen. Direct naast de clubaccommodatie van Blokkers is er ruimte die nu een andere functie heeft waarbij het de vraag is, of het voldoende is.

Een eventuele verhuizing naar Fruittuinen kan niet rekenen op enthousiasme bij HVV Hollandia. De decentrale ligging, het slechte bereik en stankoverlast vanuit het naastgelegen bedrijventerrein worden als redenen aangedragen. Blokkers ziet graag dat de sportvelden op sportpark Fruittuinen goed gebruikt worden. Zo is de vereniging content met de recente komst van de American Football club West Frisian Outlawz naar Fruittuinen. De komst van een andere vereniging is voor Blokkers bespreekbaar maar niet als de American Footballclub dan weer moet vertrekken. Die is echter wel nodig om tot voldoende veldcapaciteit te komen.

Afbeelding 4: Sportpark Fruittuinen

4.2 Advies

Technisch gezien kunnen er goede sportvelden op sportpark Julianapark worden gerealiseerd. Ook wanneer de klimatologische omstandigheden wijzigen en/of er in de toekomst wordt besloten tot een hoger waterpeil in het Markermeer. Hierbij kan er gekozen worden uit een twee of drie velden scenario.

Goede velden maakt van HVV Hollandia echter nog geen vitale vereniging met een goede clubaccommodatie. Daar is het vanuit het beleidsperspectief van de gemeente Hoorn wel om te doen: Vitale verenigingen op vitale sportparken.

Of HVV Hollandia op sportpark Julianapark zich op eigen kracht weet door te ontwikkelen tot een vitale vereniging met een duurzame accommodatie is afhankelijk van de daadkracht van de vereniging. De afgelopen decennia is HVV Hollandia hiertoe niet in staat gebleken. Qua organisatiekracht is de vereniging echter geen kwetsbare vereniging. Zo heeft de vereniging een goede jeugdopleiding en presteert op een hoog niveau. De bestuurlijke focus dient echter verbreedt te worden naar financiën, accommodatie en maatschappelijke oriëntatie om zich te kunnen door ontwikkelen tot een vitale vereniging naar Hoornse maatstaven. Dit betekent evenwel niet dat HVV Hollandia haar prestatieve ambities dient bij te stellen. Hierin kan zij juist mogelijk aanvullend zijn op het overige voetbal aanbod in Hoorn.

Indien HVV Hollandia uitwijkt naar sportpark Fruittuinen of Middelweg kan zij de krachten bundelen met respectievelijk Blokkers of Zwaluwen. Dit kan leiden tot een impuls qua accommodatie. Vanuit een samenwerking kan dit ook een stimulans geven aan de maatschappelijke oriëntatie. Daarmee kan de gewenste ontwikkeling tot een vitale sportvereniging mogelijkserwijs in een stroomversnelling komen. Een uitplaatsing van HVV Hollandia naar sportpark Fruittuinen of Middelweg wordt echter niet met enthousiasme ontvangen. Met de uitplaatsing van HVV Hollandia wordt een bijdrage geleverd van circa 5 velden aan de huidige overcapaciteit aan voetbalvelden in Hoorn.

De handhaving van HVV Hollandia op sportpark Julianapark zal in mindere mate mate leiden tot het terugdringen van de actuele overcapaciteit aan voetbalvelden in Hoorn. Er kunnen circa 2 velden een andere sportieve bestemming krijgen. Bij uitplaatsing van HVV Hollandia kan sportpark Julianapark in zijn geheel een andere sportieve bestemming krijgen. Met de groei van de stad is er behoefte aan buitenruimte voor sport, maar niet zozeer aan voetbalruimte. Met de uitplaatsing van HVV Hollandia zal er echter ook een centrale organisatie verdwijnen op sportpark Julianapark, een drager voor verdere ontwikkeling van het park. Hierbij wordt opgemerkt dat het HVV Hollandia niet zozeer ontbreekt aan organisatiekracht als wel aan bestuurlijke oriëntatie om zich door te ontwikkelen tot een vitale sportvereniging. Aan mooie ambities ontbreekt het evenmin. Het huidige bestuur van de vereniging geeft aan werk te willen maken van de accommodatie, financiën en maatschappelijke oriëntatie. In voorgaande jaren is HVV Hollandia echter in goede ambities blijven steken. Gezien deze voorgeschiedenis kunnen de voornemens van het huidige HVV Hollandia bestuur niet vrijblijvend en zonder einddatum zijn. Geen doorontwikkeling van het sportpark, zonder dat HVV Hollandia een goede accommodatie realiseert, financieel robuuster wordt met een grotere maatschappelijke oriëntatie. Op deze voorwaarden, is er minder reden om te komen uitplaatsing. HVV Hollandia kan dan een organisatorische drager vormen voor de bredere ontwikkeling van sportpark Julianapark op een kleiner grondbeslag. Indien HVV Hollandia haar ambities niet weet te realiseren, vormt uitplaatsing een passend vervolg.

Om bovenstaande redenen wordt als volgt geadviseerd.

1. Om te komen tot een vitale vereniging HVV Hollandia op een vitaal sportpark Julianapark waarin een bijdrage wordt geleverd aan het terugdringen van de huidige overcapaciteit een voetbalvelden in Hoorn, vormt het gewenste eindbeeld een vitaal HVV Hollandia

met een goede accommodatie die op sportpark Julianapark kan beschikken over 2 kunstgrasvelden. Hiertoe worden de volgende, volgordelijke stappen doorlopen.

- a. Binnen de redelijke termijn van drie seizoenen (tot aug.'27) ontwikkelt HVV Hollandia zich tot een vitale vereniging met een goede accommodatie, een maatschappelijke organisatie met een gezond financieel perspectief. Dit zal worden gemonitord o.b.v. de Hoornse Vitaliteitscan en een gemeentelijke schouw van de clubaccommodatie.
 - b. Indien HVV Hollandia binnen de gestelde termijn deze doorontwikkeling weet te realiseren, kan zij aanspraak maken op een 2e kunstgrasveld. Het hoofdveld kan dan worden 'omgezet' naar kunstgras.
 - c. Indien HVV Hollandia binnen de gestelde termijn deze doorontwikkeling niet weet te realiseren vormt uitplaatsing naar sportpark Middelweg of Fruittuinen de enige optie.
2. Om te komen tot een efficiënt ruimtegebruik (gezien de overcapaciteit aan voetbal in Hoorn) met evenwel voldoende voetbalcapaciteit voor de verenigingen, wordt de volgende veldconfiguratie doorlopen:
- a. De voetbalvelden 3 en 4 op sportpark Julianapark komen in hun huidige opzet te vervallen, zij kunnen een andere sportieve bestemming krijgen.
 - b. Indien (zoals eerder gesteld) HVV Hollandia zich voor aanvang seizoen 27/28 weet door te ontwikkelen tot een vitale vereniging met een goede accommodatie, een maatschappelijke oriëntatie en een goed financieel perspectief, kan zij aanspraak maken op een tweede kunstgrasveld. Het hoofdveld wordt dan 'omgezet' naar kunstgras.
 - c. Indien HVV Hollandia omwille van training dan wel wedstrijden over meer veldcapaciteit dient te beschikken dan over 2 velden, wordt uitgeweken naar andere sportparken, zoals Middelweg of Fruittuinen. Op betreffende sportparken kunnen sportvelden als 'wisselvelden' worden aangewezen. Per seizoen kan worden gezien welke vereniging in welke mate gebruik maakt van betreffende velden. Op deze wijze wordt een concrete bijdrage geleverd aan het terugdringen van de actuele overcapaciteit aan voetbalvelden in Hoorn.

Colofon

Opdracht

Analyse toekomstbestendigheid sportvelden Sportpark Julianapark.

Opdrachtgever

Gemeente Hoorn
Oktober 2024

Uitvoering

Sport&Ruimte
Ontwerp- en adviesbureau voor sportief ruimtelijke vraagstukken
Olympisch Stadion 24-28
1076 DE Amsterdam
www.sportenruimte.nl

In samenwerking met BAS

BAS, begeleiding en advies sportterreinen
De onafhankelijke partner voor advies, beheer en begeleiding van sportparken
Treubstraat 25
2288 EH Rijswijk
www.bas-sport.nl

Bijlage 1: KVNБ Capaciteitsnorm

Bijlage 2: Cultuurtechnisch onderzoek BAS